

Programy nadnárodnej spolupráce Stredná Európa a Juhovýchodná Európa 2009

Obr. 1: Mapa programového územia Stredná Európa

V programovom období 2007 – 2013 sa programy nadnárodnej spolupráce realizujú priamo prostredníctvom jedného z cieľov európskej politiky súdržnosti (tzv. kohéznej politiky) – cieľa 3 Európska územná spolupráca. V súlade s politikou súdržnosti je cieľom programov nadnárodnej spolupráce posilniť a zlepšiť súčinnosť všetkých členských štátov v záležitostiach strategickej dôležitosti, jednou z ktorých je tiež zlepšenie kvality a zabezpečenie ochrany životného prostredia. Podpora by sa mala zamerať jednak na činnosti smerujúce k zdokonaleniu fyzického prepojenia území (prostredníctvom infraštruktúry), ako aj na vytváranie „nehmotných“ spojení (sietí, transfer poznatkov a skúseností medzi regiónmi a partnerskými štátmi).

Programy nadnárodnej spolupráce sa realizujú v rámci územne vymedzených oblastí/priestorov, v ktorých je potrebné zvýšiť hospodársku a sociálnu integráciu a súdržnosť. V programovom období 2007 – 2013 vznikli dva samostatné programy nadnárodnej spolupráce, do ktorých je Slovenská republika zapojená, a to: Program nadnárodnej spolupráce Juhovýchodná Európa a Program nadnárodnej spolupráce Stredná Európa.

Program nadnárodnej spolupráce Stredná Európa zahŕňa územie alebo časť územia 9 krajín, z toho ôsmich členských štátov EÚ (Nemecko, Rakúsko, Taliansko, Poľsko, Česká republika, Slovenská republika, Maďarsko a Slovinsko) a západnú pohraničnú oblasť Ukrajiny (obr. 1).

Program nadnárodnej spolupráce Juhovýchodná Európa zahŕňa územie alebo časť územia 16 krajín, a to ôsmich členských štátov EÚ (Rakúsko, Taliansko,

Grécko, Bulharsko, Rumunsko, Slovenská republika, Maďarsko a Slovinsko), ďalej Albánska, Bosny a Hercegoviny, Chorvátska, Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónska, Srbska, Čiernej Hory, Moldavska a časť územia Ukrajiny (obr. 2). V prípade oboch programov je na poskytnutie prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) oprávnené celé územie Slovenskej republiky, t. j. do oboch programov sa môžu zapojiť projektoví partneri z celého územia Slovenskej republiky.

Základné programové dokumenty

Základnými dokumentmi sú Operačný program Stredná Európa a Operačný program Juhovýchodná Európa, ktoré sú vypracované v anglickom jazyku – oficiálnom pracovnom jazyku oboch programov. Ich platné znenia sú sprístupnené na internetovej stránke Ministerstva životného prostredia SR: www.enviro.gov.sk (v časti Možnosti financovania projektov), a aj na internetovej stránke programu Stredná Európa: www.central2013.eu a internetovej stránke programu Juhovýchodná Európa: www.southeast-europe.net/en. Prioritné osi

oboch programov sú zamerané na tieto štyri hlavné oblasti:

- **Inovácie:** vytváranie a rozvoj vedeckých a technologických sietí a skvalitnenie regionálnych kapacít v oblasti vedeckého a technologického rozvoja a inovačných kapacít v prípadoch, kde priamo prispievajú k vyváženému ekonomickému rozvoju nadnárodných oblastí;
- **Životné prostredie:** vodné hospodárstvo, energetická efektívnosť, prevencia rizík a činnosti na ochranu životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom;
- **Zlepšenie dostupnosti:** činnosti na podporu skvalitnenia a prístupu k dopravným a telekomunikačným službám v prípadoch, kde majú jasný nadnárodný rozmer;
- **Udržiateľný urbánny rozvoj:** posilnenie polycentrického rozvoja na nadnárodnej, národnej a regionálnej úrovni.

Oprávnenými žiadateľmi/projektovými partnermi sú subjekty verejného sektora (orgány štátnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy, rozpočtové a príspevkové organizácie vrátane vysokých škôl a výskumných inštitúcií), ako aj súkromného sektora (vrátane združení, rozvojových agentúr, neziskových organizácií, podnikateľských subjektov – posledne menované však nie sú oprávnenými prijímateľmi pomoci v programe Juhovýchodná Európa).

Riadenie programov

Vzhľadom na nadnárodný charakter týchto programov sú do ich riadenia zapojené subjekty (orgány) na nadnárodnej, ako aj na národnej úrovni. Na nadnárodnej úrovni sú hlavnými štruktúrami riadiaci orgán,

certifikačný orgán, spoločný technický sekretariát, monitorovací výbor a orgán auditu. V prípade programu Stredná Európa za výkon funkcií riadiaceho orgánu zodpovedá Rakúsko – mesto Viedeň (magistrát mesta), ktoré taktiež zabezpečuje výkon funkcií certifikačného orgánu, zodpovedného za realizáciu platieb z ERDF. Na magistráte mesta Viedeň sa zároveň nachádza aj Spoločný technický sekretariát programu. Pre program Juhovýchodná Európa výkon funkcie riadiaceho orgánu zabezpečuje Maďarsko – Národná rozvojová agentúra Maďarska so sídlom v Budapešti, kde pôsobí aj Spoločný technický sekretariát programu. Za výkon funkcie certifikačného orgánu zodpovedá Ministerstvo financií Maďarska.

V rámci každého z programov bol vytvorený nadnárodný monitorovací výbor, ktorý pozostáva zo zástupcov všetkých partnerských štátov zapojených do programu. Na národnej úrovni riadenie oboch programov nadnárodnej spolupráce zabezpečuje MŽP SR, ktoré vykonáva funkciu národného orgánu a zároveň zodpovedá za plnenie úloh kontaktného miesta pre každý program, zabezpečujúc najmä informovanie a podporu slovenských projektových partnerov. MŽP SR taktiež zabezpečuje výkon kontroly prvej úrovne a overovanie výdavkov pre slovenských projektových partnerov.

Výzvy programu Stredná Európa

V rámci Programu nadnárodnej spolupráce Stredná Európa boli dosiaľ uzatvorené dve výzvy.

1. výzva Stredná Európa

Prvá výzva na predkladanie projektov bola uzatvorená 14. apríla 2008. Celkovo bolo na Spoločný technický sekretariát vo Viedni predložených 95 platných projektových žiadostí, z ktorých sa slovenskí projektoví partneri zapojili do 44 projektov. Po ukončení procesu hodnotenia, ktoré vykonával Spoločný technický sekretariát vo Viedni s podporou kontaktných miest v partnerských štátoch a externých expertov, bolo na základe rozhodnutia Monitorovacieho výboru, 22. – 23. júla 2008 vo Viedni (po vyhodnotení splnenia podmienok rozhodnutia), definitívne schválených 30 projektov, pričom v 15 vystupuje 23 slovenských projektových partnerov, z toho v 1 projekte ako vedúci partner (tab. 1). Celkovo boli na prvú výzvu

Tab. 1: Prijaté a schválené projekty programu Stredná Európa – 1. výzva

Priorita	Počet prijatých žiadostí/z toho s účasťou slovenských partnerov	Počet schválených/z toho s účasťou slovenských partnerov
1	24/12	4/2
2	10/4	4/3
3	31/17	11/6
4	30/11	10/4
Celkom	95/44	29/15

vyčlenené prostriedky vo výške 67 mil. €. Následne boli uzatvorené zmluvy v rámci 29 projektov. Z toho celkový rozpočet slovenských partnerov predstavuje 4 345 596 € z ERDF.

2. výzva Stredná Európa

V rámci druhej výzvy na predkladanie projektov, ktorá bola otvorená od 7. januára 2009 do 18. marca 2009, bolo predložených 179 platných projektových žiadostí v celkovom objeme 340 mil. € požadovaného príspevku z ERDF. Zo Slovenskej republiky sa do druhej výzvy zapojilo celkovo 122 projektových partnerov, z toho 8 partnerov ako vedúci partneri (graf 1).

Po ukončení procesu hodnotenia, ktoré vykonával Spoločný technický sekretariát vo Viedni s podporou kontaktných miest v partnerských štátoch a externých expertov, sa schválilo 37 projektov s celkovým rozpočtom 72,5 mil. € z ERDF. Z toho bolo schválených 18 projektov s účasťou slovenských projektových partnerov, s celkovým rozpočtom slovenských partnerov vo výške 4 452 970,27 € z ERDF.

3. a 4. výzva Stredná Európa

Celkovo program Stredná Európa ešte predpokladá uzatvorenie zmlúv vo výške zhruba 91,5 mil. € z ERDF, ktoré zostávajú ako voľná alokácia po uzatvorení prvých dvoch výziev. Z tohto dôvodu sa plánujú otvoriť ešte dve výzvy na predkladanie projektov. Tretia výzva na predkladanie projektov bola vyhlásená k 15. marcu 2010 a potrvá do 7. mája 2010. Za účelom podpory predkladania úspešných projek-

to v rámci tretej výzvy budú koncom marca a v strede apríla organizované semináre pre projektových partnerov. Na výzvu je vyčlenených približne 60 mil. € z ERDF.

Štvrtá výzva, ktorá bude zameraná na strategické projekty, je naplánovaná taktiež na prvý polrok 2010. Takzvanou strategickou výzvou sa uzavrie posledné kolo na predkladanie žiadostí a predpokladá sa zazmluvnenie zvyšnej alokácie približne vo výške 25 – 30 mil. €.

Výzvy programu Juhovýchodná Európa

V rámci Programu nadnárodnej spolupráce Juhovýchodná Európa bola dosiaľ uzatvorená jedna výzva na predkladanie projektov.

1. výzva Juhovýchodná Európa

V rámci tohto programu bola dosiaľ uzavretá jedna výzva na predkladanie projektov, ktorá prebiehala v dvoch krokoch. V prvom kroku, ktorý bol otvorený od 5. mája 2008 do 13. júna 2008, predkladali žiadatelia projektové zámery (*Expression of Interest*). Spoločný technický sekretariát v Budapešti zaregistroval celkovo 822 platných žiadostí, v 156 žiadostiach boli zapojení aj slovenskí projektoví partneri. Po ukončení hodnotenia projekto-

vých zámernov Monitorovací výbor programu rozhodol o pozvaní 95 projektov do 2. kroku výzvy. V 31 úspešných projektových zámernoch vystupovalo spolu 40 slovenských projektových partnerov. V 2. kroku výzvy, od 13. októbra 2008 do 21. novembra 2008, predkladali vedúci partneri kompletné projektové žiadosti (*Application Forms*). Zaregistrovaných bolo 90 žiadostí, do 28 z nich sa zapojilo spolu 39 slovenských partnerov.

Po ukončení procesu hodnotenia, ktoré vykonával Spoločný technický sekretariát s podporou kontaktných miest v partnerských štátoch a externých expertov, bolo na základe rozhodnutia Monitorovacieho výboru (po vyhodnotení splnenia podmienok rozhodnutia) definitívne schválených 40 projektov, pričom v 15 z nich vystupujú partneri zo Slovenska, v 2 projektoch dokonca ako vedúci partneri projektu.

Tab. 2: Prijaté a schválené projekty programu Juhovýchodná Európa – 1. výzva

Priorita	Počet prijatých žiadostí/z toho s účasťou slovenských partnerov	Počet schválených/z toho s účasťou slovenských partnerov
1	28/8	11/3
2	25/8	13/4
3	15/3	5/1
4	22/9	11/7
Celkom	90/28	40/15

Celkový príspevok ERDF pre projekty z 1. výzvy predstavuje sumu presahujúcu 76 mil. €, viac ako 8 mil. € je pridelených z fondov IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance), podporujúceho nečlen- ské krajiny EÚ. Príspevok ERDF pre slovenských partnerov je viac ako 5 mil. €.

2. výzva Juhovýchodná Európa

Druhá výzva na predkladanie projektov bola opäť vyhlásená v dvoch krokoch. V 1. kroku mohli žiadatelia predkladať svoje projektové zámery od 23. novembra 2009 do 21. decembra 2009. V rámci 2. výzvy sa rozhodlo o obmedzení oblastí, v ktorých možno predkladať projekty. Výzva je určená pre tieto oblasti intervencie:

- 1.3 Zlepšiť rámcové podmienky a pripraviť cestu pre inováciu,
- 3.1 Zlepšenie koordinácie pri podpore, plánovaní a prevádzkovaní primárnych a sekundárnych dopravných sietí,
- 3.2 Rozvinúť stratégie na vyriešenie „digitálneho rozdelenia“,
- 3.3 Zlepšiť rámcové podmienky pre multimodálne platformy,
- 4.3 Podporovať využívanie kultúrnych hodnôt pre rozvoj.

V prípade ďalších troch oblastí intervencie budú prednostne podporené projekty smerujúce k priamemu napĺňaniu priorít v zmysle programového manuálu:

- 2.2 Zlepšiť prevenciu environmentálnych rizík,
- 2.3 Podporovať spoluprácu pri riadení prírodných zdrojov a chránených oblastí,
- 2.4 Podporovať efektívne využívanie energie a zdrojov.

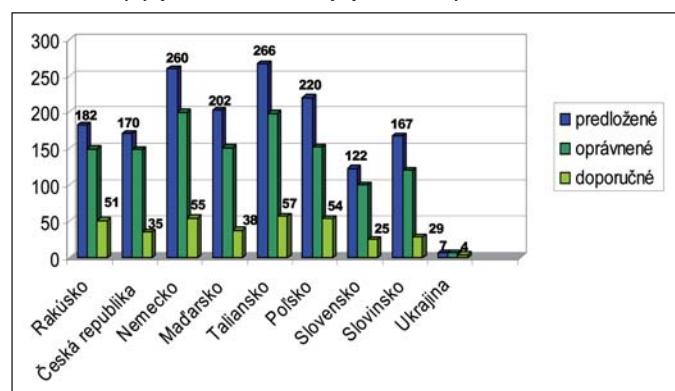
Oblasti intervencie č. 1.1, 1.2, 2.1, 4.1, 4.2 boli pre 2. výzvu uzavreté.

V súčasnosti prebieha vyhodnocovanie predložených zámernov na Spoločnom technickom sekretariáte v Budapešti. Na pripravovanom zasadnutí Monitorovacieho výboru programu v máji 2010 bude rozhodnuté o pozvaniach do 2. kola, resp. o zamietnutí predložených zámernov.

Ministerstvo životného prostredia SR, ako Národný orgán programu na Slovensku, zorganizovalo 8. decembra 2009 v poradí 2. informačný deň pre potenciálnych slovenských projektových partnerov programu Juhovýchodná Európa. O aktualitách implementácie programu, ako aj výsledkoch hodnotenia projektov priebežne informuje na svojej internetovej stránke www.enviro.gov.sk.

Mgr. Tatiana Bednáriková, Mgr. Katarína Tkáčiková,
Mgr. Zuzana Fáberová
odbor programov Ministerstva životného prostredia SR

Graf 1: Prehľad prijatých žiadostí v rámci 2. výzvy Stredná Európa (2009)

Obr. 2: Mapa programového územia Juhovýchodná Európa

